

Van ZONDAG 14 november tot ZONDAG 21 november

deze kerkdienst

De Psalm voor deze zondag is Psalm 9 – daar staan verzen in die we niet zomaar kunnen zeggen, met name vers 6; ze vragen om context en duiding. Daarom heb ik gekozen voor **Psalm 10** die niet in het rooster van openingspsalmen voorkomt en met Psalm 9 eigenlijk één lied\gebed vormt. Het is niet voor niets dat Psalm 10 geen opschrift kent – en Psalm 9 en 10 vormen samen een *acrostichon* een gedicht waarvan elke volgende regel met een volgende letter uit het alfabet begint. En voor de kenners: Psalm 9 eindigt met het woord “sela”; beschouw dat woord maar als een pauzetoets om even de adem in te houden. Die “toets” wordt alleen binnen een lied gebruikt en niet aan het eind ervan. Allemaal aanwijzingen dus dat Psalm 9 en 10 eigenlijk één Psalm vormen.

Psalm 10 kunnen we bidden als een gebed dat onze evangelielezing inleidt. We bidden dan met de weduwe mee die haar twee munten geeft en door Jezus gezien wordt. Anders dan imponerende grote gebouwen en gevestigde macht uit willen stralen, dient zij met haar offer de werkzaamheid van de Eeuwige in deze wereld.

Hoe gaat het met de **liederen**? We zoeken de liederen zo dat ze een samenklank met de lezing vormen en met het stadium waarin we in de kerkdienst gevorderd zijn, markeren. We zoeken verder een mix van bekende liederen en minder bekende. Het slotlied behoort in de regel bekend te zijn. Predikant en cantor overleggen samen over de liedkeus. Voor deze zondag: een uitgebreide toelichting.

Vandaag zingen we drie liederen. We beginnen met **lied 893**, een lied van Huub Oosterhuis met een melodie van één van zijn vaste componisten: Bernard Huijbers. Veel van zijn liederen zijn ons vertrouwd, maar deze misschien wat minder. We zingen het als morgenlied. Een lied aan het begin van de dag, dat de ogen wil openen voor wat “onzichtbaar” is, voor wie “onzichtbaar” is. Het lied is ook een gebed: wie het zingt, bidt dat Gods adem, dat is Gods geest, haar of hem opent en uitzicht biedt op vrede. Daarmee zingen en bidden we ons ook een eerste opening toe naar de schriftlezing: over een vrouw in wie de Ene bestaat (couplet 1: “mensen bestaan u”). Zoals zijn bestaan zich in de nieuwe dag in ons bestaan mengt.

Er is een tijdschrift dat zich richt op de eredienst. Het heet: “De eerste dag”. Het oecumenisch leesrooster van de Raad van Kerken in Nederland is leidend in dit tijdschrift. De Raad van Kerken is ook verantwoordelijk voor de uitgave ervan. Bij elke zondag worden liedsuggesties gegeven. Voor deze zondag wordt lied 893 als morgenlied genoemd. Deze mooie suggestie hebben we dus overgenomen. De andere liederen in deze dienst hebben we buiten de suggesties van De Eerste Dag gekozen – dat heeft dan weer te maken met samenklank, mix en karakter van ons ochtendgebed te maken, als hierboven beschreven.

Lied 893 staat ook in de Rooms-Katholieke liedbundel: Gezangen voor Liturgie.

Na de lezing zingen we **lied 1000**. Het is nieuw voor ons. Geregeld putten we uit de Engelse liederenschat, onder meer met vertalingen van Sytze de Vries. Lied 1000 heeft een Franse herkomst. In het compendium bij het liedboek wordt het volgende vermeld:

“*[Lied 1000]* ...klinkt als een dans. Je hoort het bij de inzet van de melodie, die lichtvoetig over de notenbalken danst en je leest het tussen de regels door. Het is een lied dat ons uitnodigt, nee, wil verleiden om ons mee te laten nemen in een feestelijke dans, in het spoor van God, die liefde en licht in onze wereld heeft gezaaid. Kijk maar..., open de Schriften en lees hoe Hij mensen nabij was en bevrijdde, hier en daar, en daar. Kom in beweging en dans mee! Maar vergis je niet, het is geen vrijblijvende uitnodiging. God heeft zijn sporen van licht uitgezet in een harde wereld vol armoede, duisternis en pijn. Dat licht moet van hand tot hand worden doorgegeven als een feest van vrede zonder einde. Het refrein is een terugkerende vraag:

‘Komt Hij terug op onze weg,
keert Hij verharde harten?
Wanneer komt Hij met licht en lef,
zaaigoed in onze handen?’”

De tekst van is van Michel Scouarmec, een Bretonse priester die het lied rond 1970 schreef, de muziek in de stijl van de Griekse volksmuziek werd gecomponeerd door de Grieks-Franse componist Jo Akepsimas. De vertaling is van Andries Govaart in opdracht van de liedboekredactie.”

Verder vermeldt het compendium:

“Het past goed in de laatste weken van het kerkelijk jaar en de eerste zondag van Advent, die in het teken staan van Gods koninkrijk van gerechtigheid en vrede.” (<https://www.liedboekcompendium.nl/>)

Bij dit lied kunnen we de weduwe voor ons zien – niet alleen als een kwetsbare, maar ook als een fiere vrouw. Ze bloeit in de steenwoestijn rond de tempel; in haar daad gloort vrede (vers 2). En zing maar door met haar voor ogen in vers 4! Het refrein loopt vooruit op de advent: hij zal komen om onze verharde harten te keren.

Over de lezingen in de herfsttijd: de laatste zondagen van november vormen vanouds een overgangperiode van de herfsttijd naar advent. In de herfst kunnen we vragen: “wanneer en hoe zal de koning recht spreken?” De klassieke lezingen bepalen ons bij zijn koningschap en rechterstoel – die worden groots en indrukwekkend tegen de achtergrond van een hemels baldakijn getekend (omdat we volgende week de gestorvenen gedenken, slaan we die lezing over; vandaag horen we dat het niet de aardse tempel zal zijn). Maar dan: vergis je niet en wacht - in de advent worden stap voor stap de contouren geschetst van deze koning en rechter, geboren onder de minsten der mensen. De macht van de hemelse vorst en rechter is toevertrouwd aan een weerloos kind.

Het slotlied, **lied 967** hebben we lang niet gezongen. Ad den Besten stelde een vertaling samen van liederen van drie tekstdichters uit de Hernhutterstraditie en vormde daar één lied van. Het slotcouplet is echter niet van zijn hand. Ds. Frits Mooi (1921-2008) schreef het. Hij was predikant in onze regio, in Haren en indertijd ook scriba van de (Hervormde) PKV Groningen-Drenthe. Ad den Besten vond het slotcouplet dat Frits Mooi schreef geslaagder dan zijn eigen couplet en zo kwam het in het Liedboek.

Ook in lied 967 klinkt de advent al enigszins door: in de aanhef waarin Christus als “zonne der gerechtigheid” aangeropen wordt (kerst wordt in onze streken op de zonnewende gevierd – daarmee wil ook uitgedragen worden: de zon is niet een zelfstandige macht die aanbeden moet worden, aanbidding komt gerechtigheid toe die als een zon over de wereld op zal gaan: Christus).

Vers 6 kunnen we zingen als een vers waarin de evangelielezing nog een keer hernomen wordt en het slotvers (vers 7) vormt een waardige inleiding op de zegen en vormt samen met de zegen de afsluiting van de dienst – die tevens een opening naar buiten is.

En **lied 416** zingen we in Kerkenheem (ook) Jan en Tiny Rienstra toe die onlangs 50 jaar getrouwd waren!

volgende kerkdienst: gedachtenisdienst, zondag 21 november

Komende zondag gedenken we wie gestorven zijn. We kunnen de gedachteniszondag niet vieren als in 2019 en voorafgaande jaren. We kiezen ervoor de dienst net als vorig jaar, 2020, te vieren. Onder meer betekent dat dat er niet heen en weer gelopen kan worden in de dienst om kaarsen aan te steken. Op dit moment zijn er elf overledenen uit of rond onze gemeente die we zullen gedenken. Voor hun familie wordt plaats gemaakt.

Er blijft ook plaats over voor andere kerkgangers, dus meld u gerust aan.

Een kerkenraadslid zal de kaarsen aansteken. Er is geen gelegenheid om waxinekaarsen aan te steken. Er zal één grote kaars extra zijn voor allen die we willen gedenken. Als u wilt dat daarbij een naam genoemd wordt, nodig ik u van harte uit die naam voorafgaand aan de kerkdienst aan me door te geven – ik zal dan die namen hardop noemen in de dienst. Stuur gerust een mail of laat het op een andere manier weten.

De lezing is die van Allerheiligen: Matthéüs 5, 1-11.

uit onze gemeente

De diaconie verspreidt voor de adventsperiode het tijdschrift: “**Geef licht**”. Het tijdschrift bevat informatie over de vluchtelingenkinderen in Griekenland. Het is bedoeld om er thuis mee aan de slag te gaan. Het middenkatern brengt de verhalen van vier vluchtelingkinderen – dit katern kan uitgeknipt worden en tot een **adventskalender** gemaakt worden. Voor jong en oud. Wie naar de kerk of naar een vergadering of groep komt, krijgt het aangeboden – maar het ligt ook op zondagmiddag in de kerk. Dan is de kerk open en als u een wandeling maakt, kunt u zo binnenlopen om een exemplaar mee te nemen.